

Ana Alonso

El palau subterrani

ANAYA

Proposta didàctica

Àrea de Matemàtiques

Primària · Segon cicle

LES 30 TENGISSES
DE PESSIGUET DE SAL

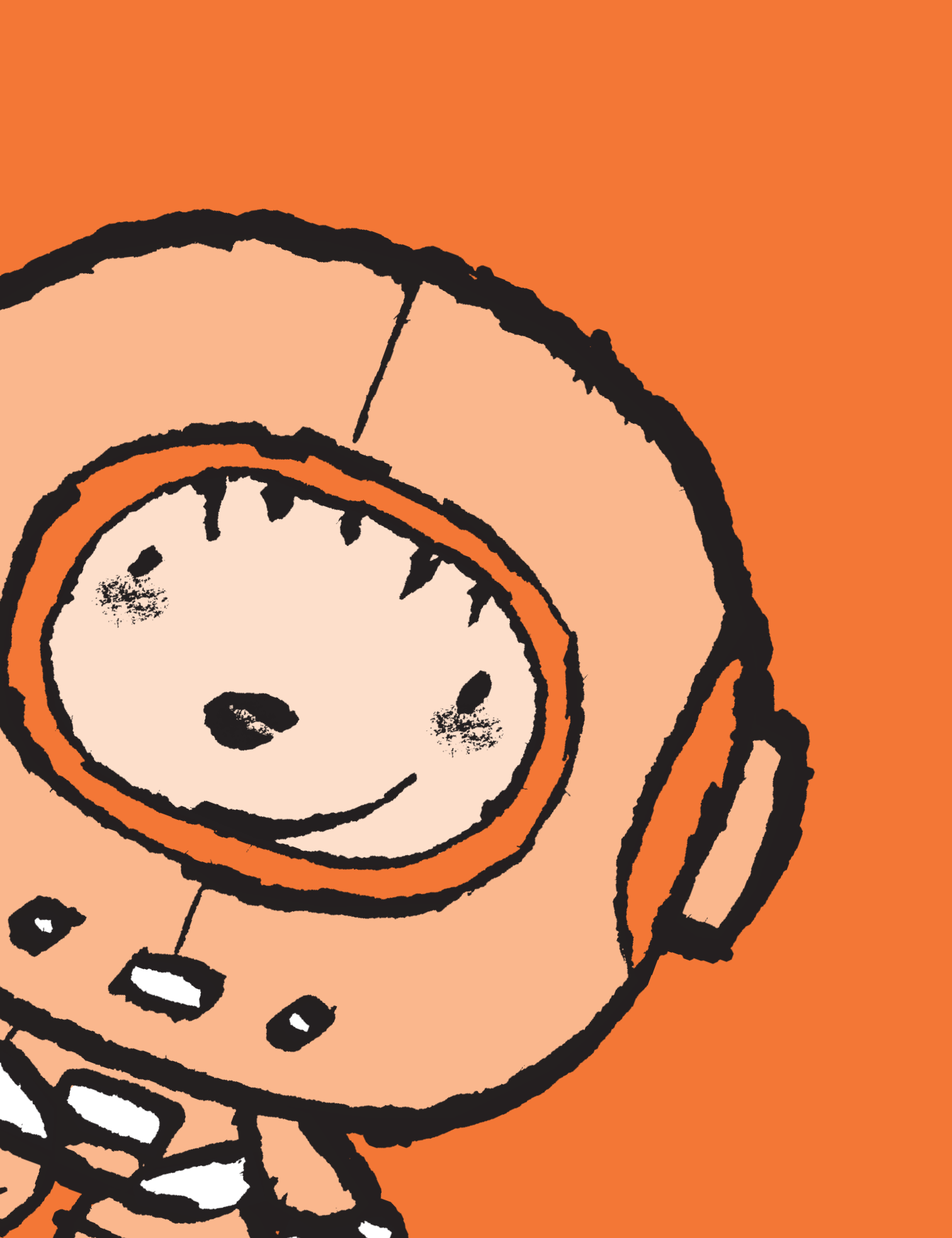
Aquesta Proposta didàctica forma part dels materials
complementaris del Pla lector de la col·lecció PESSIGUET DE SAL
per al títol *El palau subterrani*

© Del text: Ana Alonso, 2010
© Grupo Anaya, S. A., Madrid, 2013
Juan Ignacio Luca de Tena, 15. 28027 Madrid
www.anayainfantilyjuvenil.com
e-mail: anayainfantilyjuvenil@anaya.es

Reservats tots els drets. El contingut d'aquesta obra està protegit per la Llei, que estableix penes de presó i/o multes, a més de les corresponents indemnitzacions per danys i perjudis, per als qui reproduïren, plagiaren, distribuïren o comunicaren públicament, en tot o en part, una obra literària, artística o científica, o la seua transformació, interpretació o execució artística fixada en qualsevol tipus de suport o comunicada a través de qualsevol medi, sense la preceptiva autorització.

La col·lecció PESSIGUET DE SAL.....	5
Materials de PESSIGUET DE SAL	6
Proposta didàctica	9
1. Competències bàsiques.....	9
2. Objectius per àrees	12
3. Continguts curriculars.....	16
4. Metodologia.....	17
5. Ús de les fitxes	20
6. Els valors en el llibre	29
7. Joc d'avaluació	29
Jocs dramàtics.....	31
Vocabulari	35

La col·lecció PESSIGUET **DE SAL**

Anaya, per demostrar el seu compromís amb el foment de la lectura i de la innovació didàctica, presenta la col·lecció **PESSIGUET DE SAL** com a resposta als nous reptes del sistema educatiu. La col·lecció, que està dirigida a l'Educació Primària, combina la literatura amb els continguts de les diverses matèries del currículum: cada llibre tracta aquests continguts mitjançant una història de ficció que presenta una trama seductora i divertida i un llenguatge adequat a l'edat dels lectors. Els llibres, amb un disseny atractiu i profusament il·lustrats, van acompanyats de deu fitxes d'activitats que es poden realitzar individualment o en equip, ja siga a casa com a l'aula.

L'autora, Ana Alonso, és escriptora, poetessa i professora. Amb una llarga trajectòria literària, els últims anys ha publicat nombrosos llibres infantils i juvenils, entre d'altres la prestigiosa sèrie en castellà «La llave del tiempo» i *Versos piratas, piratas en verso*, en Anaya, i ha rebut guardons importants, entre els quals destaquen el Premio Hiperión de poesia i el Premio Barco de Vapor de Literatura Infantil.

El Pla lector de **PESSIGUET DE SAL** presenta un enfocament nou que es basa en els estudis més recents sobre l'adquisició dels hàbits lectors en edats primerenques, així com en l'experiència de nombrosos docents. A més de ser suggestiu i dinamitzador (compta amb dramatitzacions i materials complementaris escrits per la mateixa autora), aquest pla s'ha dissenyat acuradament per a aconseguir una animació a la lectura eficaç en tots els nivells de l'Educació Primària.

Confiem que tant l'alumnat com el personal educador troben en aquests llibres el «pessiguet de sal» que cal per a estimular la creativitat i transmetre la il·lusió a la tasca diària.

Materials de PESSIGUET DE SAL

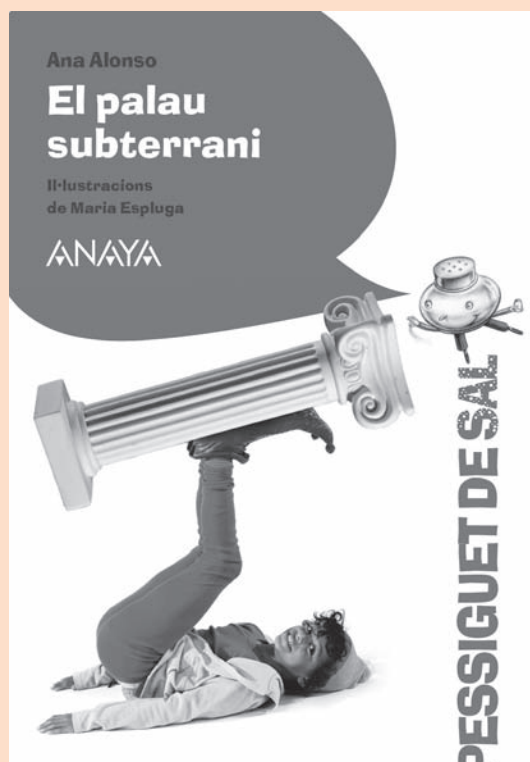
Per a l'alumnat

El llibre de lectura

Mitjançant les aventures del drac Minus i l'elf Berk, l'alumnat de segon cicle de **Primària aprendrà a usar la numeració romana** i, també, repassarà altres continguts, com ara els conceptes de major i menor, la descomposició de nombres, la resta portant-ne... Alhora, reforçaran l'hàbit de lectura, adquiriran vocabulari nou i milloraran la comprensió de la llengua escrita.

Les fitxes de PESSIGUET DE SAL

El llibre conté **deu fitxes** en color perquè l'alumnat faci **activitats**, tant dins com fora de l'aula. Aquestes estan pensades per a complementar la lectura i reforçar els continguts curriculars treballats, així com per a atendre les necessitats específiques de cada alumne o alumna. La postal que s'inclou al final del llibre pot usar-se perquè escriguen a l'autora (preferències, suggeriments, etc.).

2 Completa aquesta taula amb el nombre d'unitats de cada producte que has dibuixat en l'activitat anterior.

Producte	Unitats en nombres romans	Unitats en la nostra numeració
Pomes		
Peres		

1 Per a aplicar el que has après

1 Escriu al costat de cada nombre l'equivalent en nombres romans.

XC, LIX, CXIV, XXXVIII, DXIV, XXV

Nombres	Nombres romans
95	

Continguts
Lectura de nombres romans

4 Per a aplicar el que has après

1 Quina hora marquen aquests rellotges que tenen nombres romans?

Hora: _____

Hora: _____

Continguts
Lectura de nombres romans
Escriptura de nombres romans
Lectura de l'hora en un rellotge d'agules
Activitats
Reforç 1
Ampliació: 2 i 3

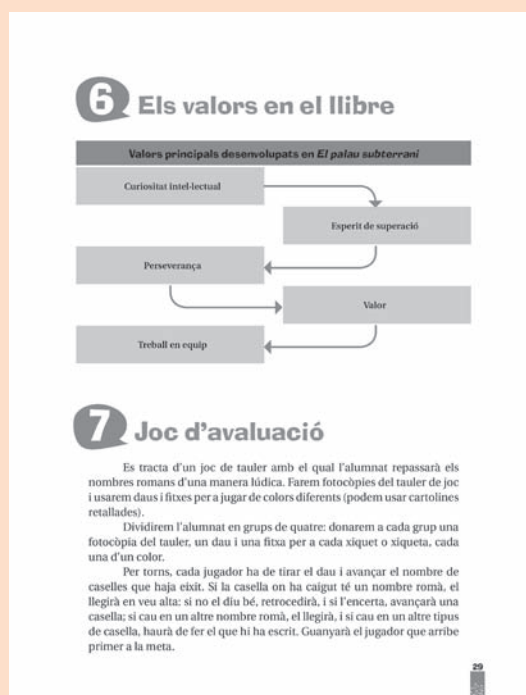
Per al professorat

La Proposta Didàctica

Planteja una **metodologia** i nombroses estratègies per a ajudar els docents a traure el màxim partit de la lectura del llibre i de les activitats de les fitxes. Així, us oferim **orientacions** per al seu ús organitzades en quadres pràctics. Conté, a més, altres **materials complementaris** (un joc d'avaluació, diversos jocs dramàtics i un vocabulari).

Els jocs de PESSIGUET DE SAL

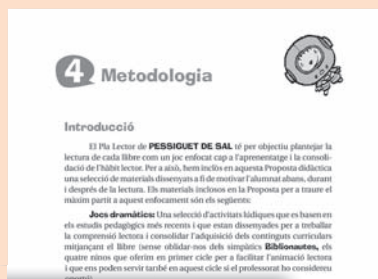
Per a treballar la comprensió lectora i consolidar l'adquisició dels continguts curriculars, presentem una sèrie de **jocs dramàtics** i un **joc d'avaluació** per a ajudar els escolars a recapitular allò que han après amb la lectura del llibre. En aquest cas, el «joc d'avaluació» consisteix en un joc de tauler dissenyat especialment per a practicar i repassar les xifres romanes.

Així són els recursos de «Pessiguet» per al professorat

Proposta didàctica

- Competències bàsiques
- Objectius per àrees
- Continguts curriculars
- Metodologia
- Ús de les fitxes (Inclou quadres pràctics i solucions)
- Els valors en el llibre
- Joc d'avaluació

Orientacions per a l'ús de les fitxes d'activitats

Els quadres que presentem a continuació permeten obtenir una informació ràpida sobre la manera d'usar les fitxes, ja que indiquen els tipus d'activitats, les competències i els continguts que es poden treballar amb cada una de les deu fitxes del llibre.

Resum de competències, continguts i tipus d'activitats			
Número de fitxa	Competències	Continguts	Activitats
Fitxa 1	Per a aplicar el que has après	Lectura de nombres romans Escripció de nombres romans	1 a 3: reforç
Fitxa 2	Per a pensar i relacionar	Lectura de nombres romans Escripció de nombres romans	1 i 2: ampliació
Fitxa 3	Per a comprendre el que has llegit	Lectura de nombres romans La resta portant-ne	1 a 5: reforç
Fitxa 4	Per a aplicar el que has après	Lectura de nombres romans Escripció de nombres romans Lectura de l'hora en un rellotge d'agulles	1: reforç 2 i 3: ampliació
Fitxa 5	Per a expressar-se per escrit	Lectura de nombres romans	1 i 2: ampliació 1. Interdisciplinària amb Llengua 2. Interdisciplinària amb Filosofia
Fitxa 6	Per a pensar i relacionar	Lectura de nombres romans Escripció de nombres romans	1 a 3: ampliació 1: per a fer en equip
Fitxa 7	Per a estimular la creativitat	Escripció de nombres romans Lectura de l'hora en un rellotge d'agulles	1 i 2: extraescolars 2: per a fer en equip

Continguts curriculars

Continguts de Matemàtiques 3 (Primària)

de tres xifres: la unitat, la desena i la centena.

de nombres.

de quatre i de cinc xifres: la unitat de mil·ler i la desena.

tant-ne i els seus termes.

la resta.

hora.

Continguts de Matemàtiques 4 (Primària)

de nombres.

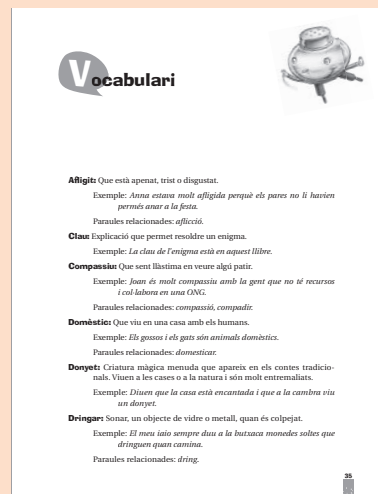
- Les xifres romanes.

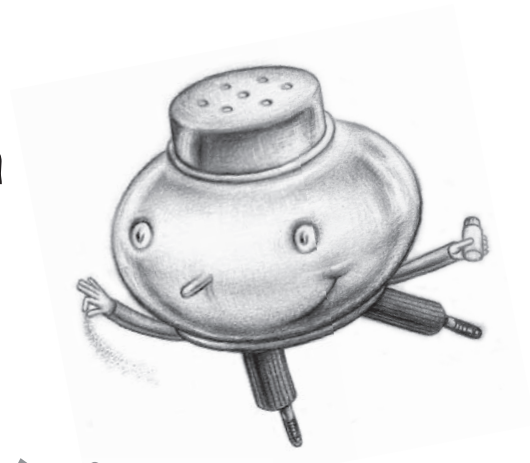
Jocs dramàtics

Vocabulari

P **roposta didàctica**

1 **Competències bàsiques**

Les competències bàsiques que poden treballar-se amb la lectura d'***El palau subterrani*** són les següents:

Competència matemàtica

- Reconéixer els diferents usos dels nombres i usar codis numèrics per a identificar objectes, situacions...
- Reconéixer la utilitat de les operacions per a resoldre problemes.
- Adquirir destreses i coneixements matemàtics.
- Mostrar interès per usar formes matemàtiques de pensament.
- Desenvolupar el gust per la precisió i el rigor en l'ús dels instruments de mesura.
- Establir relacions i equivalències entre les diferents unitats de temps.

Competència en comunicació lingüística

- Incorporar els nombres al llenguatge habitual, com a elements amb valor expressiu i interpretar missatges que contenen nombres.
- Descriure verbalment els raonaments i els processos matemàtics que intervenen en les operacions matemàtiques.
- Incorporar al llenguatge habitual la terminologia de les diferents operacions matemàtiques.
- Usar un llenguatge precís i clar en la descripció, la localització i l'organització de fets al llarg del temps.

- Produir textos orals i escrits.
- Expressar idees i emocions adequadament.
- Reflectir amb imaginació i coherència la solució d'un conflicte en un text narratiu.
- Comprendre, elaborar i usar textos narratius.
- Usar el llenguatge com a instrument de comunicació oral i escrita.
- Conèixer i usar els recursos necessaris per a la descripció de personatges.

Coneixement i interacció amb el món físic

- Reconèixer la utilitat dels nombres per a expressar quantitats de les magnituds que usem cada dia.
- Facilitar una millor comprensió de l'entorn.
- Usar les operacions matemàtiques per a enfrontar-se a situacions quotidianes en les quals es fan servir les matemàtiques fora de l'aula.
- Descriure l'entorn de manera més ajustada a la realitat.
- Transmetre informacions precises sobre aspectes quantificables de l'entorn.

Tractament de la informació i competència digital

- Proporcionar destreses associades a l'ús dels nombres.
- Facilitar la comprensió d'informacions que incorporen quantitats i mesures.
- Usar Internet com a recurs per a la recerca d'informació.

Social i ciutadana

- Valorar la utilitat dels nombres com a recurs per a analitzar els elements i les relacions de la societat en què vivim.
- Desenvolupar la col·laboració amb els altres i mostrar actituds d'ajuda per tal de resoldre situacions problemàtiques en què intervinguen les diferents operacions matemàtiques.

- Acceptar altres punts de vista diferents del propi en usar estratègies de resolució de problemes.

Aprendre a aprendre

- Reconèixer la utilitat de les representacions gràfiques per a fixar i aclarir conceptes i relacions en els nombres.
- Verbalitzar el procés seguit en l'aprenentatge de les operacions matemàtiques, per a potenciar el desenvolupament d'estratègies que faciliten l'aprenentatge autònom.
- Potenciar el desenvolupament d'estratègies que faciliten l'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar l'habilitat per a comunicar amb eficàcia els mateixos resultats.
- Verbalitzar el procés seguit en l'aprenentatge, per a reflexionar sobre com aprenem.

Autonomia i iniciativa personal

- Seguir un mètode com a estratègia per a tindre una seguretat més gran en la resolució de problemes.
- Desenvolupar la confiança per a enfrontar situacions incertes amb èxit.
- Gestionar els recursos per a optimitzar els processos de resolució de problemes, usant diferents operacions matemàtiques.
- Gestionar els recursos per a optimitzar els processos de resolució de problemes en què intervinga la mesura del temps.
- Traçar un pla, buscar estratègies i prendre decisions per a resoldre problemes.
- Mostrar curiositat per conèixer l'ús dels aprenentatges nous.
- Enfrontar situacions noves amb més possibilitat d'èxit, tenint en compte la valoració dels resultats obtinguts en situacions similars.

Objectius per àrees

Objectius de l'àrea de Matemàtiques per a segon cicle de Primària

- Consolidar els conceptes matemàtics bàsics sobre el nombre, les operacions bàsiques de càlcul, la mesura, les formes geomètriques i la situació en l'espai, a més de les possibilitats operatòries i d'organització de la informació.
- Usar els diferents llenguatges matemàtics (numèric, geomètric i gràfic) per a interpretar, valorar i produir informacions i missatges sobre situacions conegudes.
- Usar els coneixements matemàtics per a interpretar, valorar i produir informacions i missatges sobre fenòmens coneguts.
- Reconèixer situacions de la vida quotidiana que puguin ser descrites amb l'ajuda de codis, nombres naturals i fraccions molt senzilles.
- Resoldre situacions de la vida quotidiana que requereixen diverses operacions elementals de càlcul, usant els algorismes corresponents i interpretant-ne el resultat.
- Detectar i resoldre problemes cada vegada més complexos de l'entorn quotidià, la resolució del qual requereixca les operacions i destreses bàsiques del càlcul.
- Valorar la necessitat i la importància de les matemàtiques en la vida quotidiana.
- Mostrar interès i perseverança en la recerca de solucions per a situacions problemàtiques senzilles.
- Divertir-se amb les diferents possibilitats de representació de dades sobre fets o situacions de la vida quotidiana de forma numèrica i gràfica.
- Manifestar satisfacció pel progrés dels coneixements matemàtics propis.
- Afrontar amb autonomia situacions problemàtiques cada vegada més complexes, sense abandonar les tasques fins haver-les acabades.

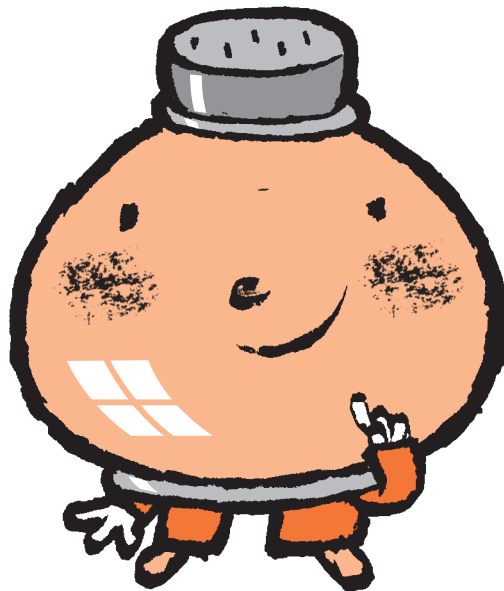
- Efectuar operacions de càlcul mental senzilles i mostrar confiança en les capacitats pròpies.
- Explorar i usar instruments de mesura senzills (regla graduada, unitats de longitud, capacitat i massa, rellotge, etc.), revisant-ne els resultats.
- Interpretar croquis senzills, mapes i maquetes, reconeixent-ne els elements importants i els recorreguts.
- Detectar i resoldre problemes senzills de la vida quotidiana, la resolució de la qual necessita l'ajuda de codis bàsics i del sistema de numeració decimal.
- Conèixer el valor de posició de cada dígit i ser capaç de representar quantitats més complexes.

Objectius de l'àrea de Valencià: Llengua i literatura per a segon cycle de Primària

- Comprendre discursos orals i escrits més extensos i complexos que en el cycle anterior, ampliant els temes d'interés, mantenint l'atenció i una actitud crítica.
- Diferenciar les idees essencials de les complementàries.
- Analitzar els aspectes senzills del text (estructura del discurs, vocabulari, intenció, etcètera).
- Expressar-se oralment i per escrit adequadament en situacions formals i informals, ampliant els contextos i els interlocutors coneguts i desconeguts.
- Expressar amb claredat, de manera ordenada i coherent: vivències, idees, observacions, sentiments, etcètera.
- Triar les formes de comprensió i expressió adequades a la situació i a la intenció comunicativa.
- Valorar i acceptar les aportacions pròpies i les dels altres, respectant les normes de l'intercanvi comunicatiu.
- Produir textos escrits propis de la vida social de l'aula, com a consolidació del sistema lecto-escriptor per a comunicar coneixements, experiències i necessitats (normes, notes, cartes, avisos, sol·licituds...) d'acord amb les característiques pròpies d'aquests gèneres.

- Comprendre textos de l'àmbit escolar, produïts amb una finalitat didàctica o d'ús social (fullets, descripcions, instruccions i explicacions), per a aprendre i per a informar-se, comparant, classificant, identificant i interpretant els coneixements i les informacions per a ampliar-ne l'aprenentatge.
- Usar, de manera dirigida, les tecnologies de la informació i la comunicació i els diferents tipus de biblioteques (d'aula i de centre), mostrant respecte per les normes de funcionament, amb la finalitat d'obtenir models d'informació per a la composició escrita.
- Valorar l'escriptura com a eina de comunicació, font d'informació i d'aprenentatge, i com a mitjà per a organitzar-se i resoldre problemes de la vida quotidiana.
- Conèixer l'estructura dels textos propis de l'àmbit acadèmic (qüestionaris, resums, informes, descripcions, explicacions...), i aplicar aquests coneixements a la comprensió i la producció de textos per a comunicar coneixements, experiències i necessitats.
- Produir textos d'intenció literària per a comunicar sentiments, emocions, estats d'ànim o records (narracions, poemes, diàlegs escenificats, descripcions, còmics, redaccions...), a partir de l'exploració de les possibilitats expressives de la llengua mitjançant l'observació i anàlisi de textos models (històries o contes narrats pel professor o professora), i amb l'ajuda de recursos i jocs diferents que estimulen la imaginació i la creativitat.
- Usar indicadors senzills en la lectura de textos (il·lustracions, títols, etcètera) per a formular conjectures el contingut.
- Expressar-se oralment i per escrit fent servir sistemes verbals i no verbals de comunicació (gestos, moviments corporals, sons, etc.).
- Desenvolupar l'autocrítica i l'autoexigència en cada realització amb finalitats diverses, valorant-les com a font de gaudi, aventura, oci, diversió, informació, aprenentatge i com a destresa bàsica per a l'enriquiment de la llengua i la cultura personals.
- Desenvolupar l'hàbit i el gust per la lectura, dedicant-hi part del temps lliure disponible.
- Llegir en veu alta (sense sil·labejar o saltant-se paraules, etcètera), distingint-ne les idees essencials de les accessòries, en textos cada vegada més extensos i complexos.

- Desenvolupar el gust literari (narratiu, poètic, etcètera).
- Explorar les possibilitats expressives bàsiques de la llengua oral i escrita, adquirint seguretat en les habilitats comunicatives pròpies i els usos personals del llenguatge.
- Elaborar per escrit, de manera cada vegada més complexa, ordenada i coherent: idees, vivències, sentiments, fets reals i fantàstics, tant en prosa com en vers.
- Expressar-se per escrit usant les normes bàsiques de la llengua escrita.
- Usar la llengua oral i escrita com a instrument d'aprenentatge i planificació d'activitats cada vegada més complexes, amb l'ús de diferents recursos.
- Usar la llengua oral i escrita com a instrument per a l'elaboració i l'anticipació d'alternatives d'acció.
- Usar la llengua oral i escrita com a instrument per a la memorització de la informació, la recapitulació i la revisió del procés seguit.

3 Continguts curriculars

Continguts de Matemàtiques 3 (Tercer de Primària)

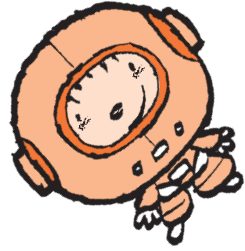
- Els nombres de tres xifres: la unitat, la desena i la centena.
- El valor de les xifres d'un nombre.
- Comparació de nombres.
- Els nombres de quatre i de cinc xifres: la unitat de miler i la desena de miler.
- La resta portant-ne i els seus termes.
- La prova de la resta.
- Lectura de l'hora.

Continguts de Matemàtiques 4 (Quart de Primària)

- El valor de les xifres d'un nombre.
- Les xifres romanes.

4 Metodologia

Introducció

El Pla Lector de **PESSIGUET DE SAL** té per objectiu plantejar la lectura de cada llibre com un joc enfocat cap a l'aprenentatge i la consolidació de l'hàbit lector. Per a això, hem inclòs en aquesta Proposta didàctica una selecció de materials dissenyats a fi de motivar l'alumnat abans, durant i després de la lectura. Els materials inclosos en la Proposta per a traure el màxim partit a aquest enfocament són els següents:

Jocs dramàtics: Una selecció d'activitats lúdiques que es basen en els estudis pedagògics més recents i que estan dissenyades per a treballar la comprensió lectora i consolidar l'adquisició dels continguts curriculars mitjançant el llibre (sense oblidar-nos dels simpàtics **Biblionauts**, els quatre ninos que oferim en primer cicle per a facilitar l'animació lectora i que ens poden servir també en aquest cicle si el professorat ho considereu oportú).

Vocabulari: Una selecció fotocopiabile de paraules que apareixen en el conte, amb definicions clares i senzilles, que poden servir de guia per als xiquets i xiquetes durant la lectura.

Joc d'avaluació: activitat lúdica dissenyada per a recapitular el que han après. En aquest cas, consistirà en un joc de tauler amb què l'alumnat pot revisar d'una manera divertida els continguts del llibre (els nombres romans).

A continuació, us proposem algunes pautes per a treballar la lectura i, també, per a aprofitar millor els materials complementaris després de llegir el llibre. Podeu adaptar-les a la pràctica docent com creieu necessari, d'acord amb les necessitats educatives del l'alumnat.

Abans de la lectura: Presentació del llibre

Abans de començar a llegir ***El palau subterrani***, el professor pot proposar als xiquets que intenten recordar personatges de ficció que viuen davall terra o en coves (des de «Robi Retos» fins a «Joker» de Batman, passant pels «Gormitis» del Volcà, etc.).

També se'ls pot convidar a recordar animals que visquen en zones subterrànies, i a rememorar llocs construïts per l'home davall terra (estacions de metro, soterranis, cellers, túnels, etc).

Després d'escoltar els respostes dels xiquets i xiquetes, el professor comentarà les peculiaritats del palau subterrani que apareix en la història que llegiran, però sense revelar detalls importants de la trama.

En definitiva, es tracta de trobar punts de connexió entre els interessos dels alumnes i la història que llegiran que els inciten a escometre la lectura amb entusiasme i curiositat.

Durant la lectura: Dues alternatives possibles

Una vegada hem preparat els infants per a submergir-se en el llibre, arriba el moment de fer-ne la lectura. Es pot dur a terme de dues maneres, en funció de la disponibilitat de temps i de l'ús educatiu del text que en vulguem fer:

Lectura a l'aula: Podem llegir el llibre directament a classe, per a la qual cosa usarem les sessions que calguen. Per a fomentar l'hàbit lector de l'alumnat, és convenient que es combinen tres estratègies durant aquestes sessions:

- Lectura en veu alta per part de l'alumnat per a fomentar la fluïdesa lectora i treballar l'entonació.
- Lectura en veu alta per part del professorat, en forma de contacontes.
- Lectura silenciosa.

Durant aquestes sessions, podem interrompre la lectura sempre que ho considerem necessari per a comentar la història amb els infants, intercanviar preguntes sobre el text o fer observacions divertides. També podem delegar aquesta tasca en alguns dels alumnes (un grup dife-

rent en cada sessió). També podem fer ús del vocabulari fotocopiable que s'inclou en aquesta Proposta didàctica per a treballar aquells aspectes del currículum de Matemàtiques que apareixen en el text i per a solucionar els dubtes de vocabulari.

Lectura individual a casa: Després de presentar el llibre a l'aula, podem recomanar que el lligin a casa com una activitat complementària. D'aquesta manera, es fomenta l'hàbit lector continuat, la incorporació de la lectura a les activitats d'oci de l'alumnat i la responsabilitat individual. Per a ajudar-los en aquesta tasca, els proporcionarem el vocabulari fotocopiable que s'inclou al final de la Proposta didàctica i farem un seguiment individualitzat del procés de lectura mitjançant preguntes informals sobre aquest.

Es pot fixar un mes de termini per a concloure la lectura del llibre, després del qual en treballarem alguns aspectes a classe amb les fitxes de treball.

Una altra alternativa és donar a l'activitat un caràcter voluntari i permetre que l'alumnat trie les activitats dels recursos didàctics que preferisca fer.

Després de la lectura: Jocs dramàtics i fitxes de treball

Tant si fem la lectura a l'aula com a casa, una vegada finalitzada, organitzarem una sessió de recapitulació i d'avaluació de la comprensió lectora de l'alumnat servint-nos dels jocs dramàtics que hi ha entre els recursos del Pla lector.

Amb aquests jocs, l'alumnat podrà escenificar algunes de les situacions que apareixen en la història i endinsar-se en el seu significat, de manera que explorarem els continguts curriculars tractats en el llibre d'una manera lúdica i divertida, cosa que permetrà que desenvolupen la seua creativitat i la puguin usar per a consolidar l'aprenentatge.

Quan acabem la sessió dels «jocs dramàtics», podem distribuir les fitxes de treball i usar-les com creiem convenient per a fer les activitats de caràcter obligatori o voluntari. En l'apartat següent, trobarem algunes indicacions sobre l'ús d'aquests recursos dins i fora de l'aula.

5 Ús de les fitxes

Cada títol de **PESSIGUET DE SAL** va acompanyat de deu fitxes amb diverses activitats per a treballar els continguts del llibre tant dins com fora de l'àula. A més, en cada fitxa figura la informació sobre el contingut curricular, les competències i els tipus d'activitats que s'hi poden treballar. Les activitats estan dissenyades per a incloure una gamma àmplia d'usos i, en funció d'aquests, les hem classificades de la manera següent:

Activitats de reforç: Per a consolidar els continguts curriculars i contribuir a una millor assimilació per part de l'alumnat. Podem usar-les també com activitats d'avaluació i com activitats de repàs per a aquells que no hagen assolit els objectius d'etapa.

Activitats d'ampliació: Per a aprofundir en els continguts del currículum, o per a atendre les necessitats especials d'aquell alumnat que ja haja assimilat els continguts curriculars bàsics.

Activitats complementàries: Activitats extracurriculars que es desenvolupen dins de l'àmbit escolar o bé a casa, amb caràcter voluntari.

Activitats extraescolars: Activitats extracurriculars que es desenvolupen fora de l'àmbit escolar i que requereixen de monitoratge per part d'un adult.

Activitats per a fer en equip: Per a formar grups de treball i fomentar la col·laboració i la distribució de tasques dins del grup.

Activitats interdisciplinàries: Permeten tractar simultàniament continguts curriculars de dues àrees diferents.

Activitats d'Educació en valors: Activitats de caràcter transversal que, partint dels continguts d'una àrea determinada, permeten treballar aspectes formatius relacionats amb l'adquisició d'hàbits saludables i d'actituds de cooperació, integració i solidaritat.

Estructura de les fitxes d'activitats

*Informació sobre les competències
i les capacitats que es treballen*

1 **Per a aplicar el que has après**

1 Escriu al costat de cada nombre l'equivalent en nombres romans.

XC, LIX, CXIV, XXXVIII, DXIV, XXV

Nombres	Nombres romans
25	
514	
90	
59	
38	
114	

PESSIGUET DE SAL

Continguts

Lectura de nombres romans

Esriptura de nombres romans

Activitats

De reforç: 1, 2 i 3

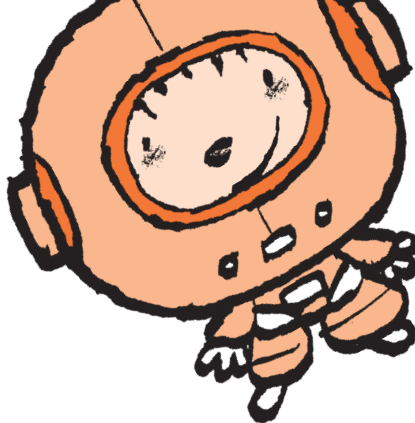
Informació sobre el mode d'ús

Informació sobre el contingut

Orientacions per a l'ús de les fitxes d'activitats

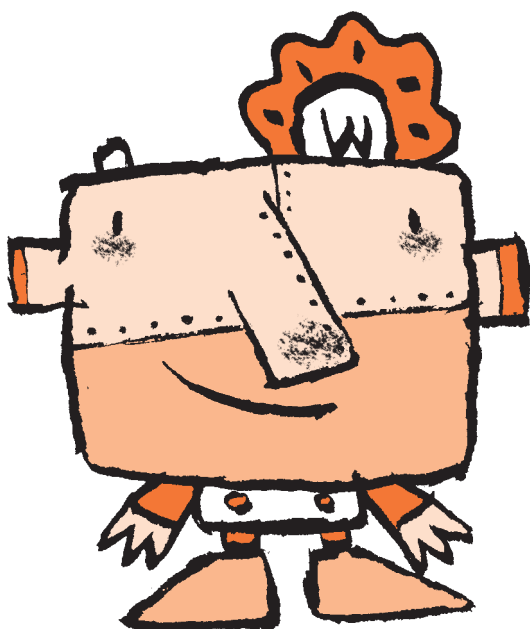
Els quadres que presentem a continuació permeten obtenir una informació ràpida sobre la manera d'usar les fitxes, ja que indiquen els tipus d'activitats, les competències i els continguts que es poden treballar amb cada una de les deu fitxes del llibre.

Resum de competències, continguts i tipus d'activitats			
Número de fitxa	Competències	Continguts	Activitats
Fitxa 1	Per a aplicar el que has après	Lectura de nombres romans Escriptura de nombres romans	1 a 3: reforç
Fitxa 2	Per a pensar i relacionar	Lectura de nombres romans Escriptura de nombres romans Major i menor	1 i 2: ampliació
Fitxa 3	Per a comprendre el que has llegit	Lectura de nombres romans La resta portant-ne	1 a 5: reforç
Fitxa 4	Per a aplicar el que has après	Lectura de nombres romans Escriptura de nombres romans Lectura de l'hora en un rellotge d'agulles	1: reforç 2 i 3: ampliació
Fitxa 5	Per a expressar-se per escrit	Lectura de nombres romans	1 i 2: ampliació 1: interdisciplinària amb Llengua 2: interdisciplinària amb Plàstica
Fitxa 6	Per a pensar i relacionar	Lectura de nombres romans Escriptura de nombres romans	1 a 3: ampliació 1: per a fer en equip
Fitxa 7	Per a estimular la creativitat	Escriptura de nombres romans Lectura de l'hora en un rellotge d'agulles	1 i 2: extraescolars 2: per a fer en equip

Resum de competències, continguts i tipus d'activitats

Número de fitxa	Competències	Continguts	Activitats
Fitxa 8	Per a aplicar el que has après	Lectura de nombres romans Escriptura de nombres romans	1: reforç 2: extraescolar
Fitxa 9	Per a aplicar el que has après	Lectura de nombres romans Escriptura de nombres romans	1 i 2: complementàries 1: interdisciplinària amb Plàstica
Fitxa 10	Per a pensar i relacionar	Escriptura de nombres romans Major i menor Descomposició de nombres	1 i 2: ampliació

Tipus d'activitats que es treballen en les fitxes

Activitats extraescolars	Fitxa 7: activitats 1 i 2
	Fitxa 8: activitat 2
Activitats interdisciplinàries amb Llengua i Literatura	Fitxa 5: activitat 1
Activitats complementàries	Fitxa 9: activitats 1 i 2
Activitats per a fer en equip	Fitxa 6: activitat 1
	Fitxa 7: activitat 2
Activitats interdisciplinàries amb Plàstica	Fitxa 5: activitat 2
	Fitxa 9: activitat 1
Activitats d'ampliació	Fitxa 2: activitats 1 i 2
	Fitxa 4: activitats 2 i 3
	Fitxa 5: activitats 1 i 2
	Fitxa 6: activitats 1 a 3
	Fitxa 10: activitats 1 i 2
Activitats de reforç	Fitxa 1: activitats 1 a 3
	Fitxa 3: activitats 1 a 5
	Fitxa 4: activitat 1
	Fitxa 8: activitat 1

Competències que es treballen amb les fitxes

Recerca d'informació	Fitxa 8: activitat 2
Comprensió lectora	Fitxa 3: activitats 1 a 5
Expressió escrita	Fitxa 5: activitat 1
Raonament i relació de conceptes	Fitxa 2: activitats 1 i 2
	Fitxa 6: activitats 1 a 3
	Fitxa 10: activitats 1 i 2
Aplicació del que s'ha après	Fitxa 1: activitats 1 a 3
	Fitxa 4: activitats 1 a 3
	Fitxa 8: activitats 1 i 2
	Fitxa 9: activitats 1 i 2
Creativitat	Fitxa 5: activitats 1 i 2
	Fitxa 7: activitats 1 i 2
	Fitxa 9: activitat 1

Continguts que es treballen amb les fitxes

La resta portant-ne	Fitxa 3: activitats 4 i 5
Descomposició de nombres	Fitxa 10: activitat 2
Major i menor	Fitxa 2: activitat 2
	Fitxa 10: activitat 1
Lectura de l'hora en un rellotge d'agulles	Fitxa 4: activitats 1 a 3
	Fitxa 7: activitats 1 i 2
Escriptura de nombres romans	Fitxa 1: activitats 1 i 2
	Fitxa 2: activitats 1 i 2
	Fitxa 4: activitats 2 i 3
	Fitxa 6: activitat 2
	Fitxa 7: activitats 1 i 2
	Fitxa 8: activitats 1 i 2
	Fitxa 9: activitats 1 i 2
	Fitxa 10: activitat 1
Lectura de nombres romans	Fitxa 1: activitats 1 i 3
	Fitxa 2: activitat 2
	Fitxa 3: activitat 4
	Fitxa 4: activitat 1
	Fitxa 5: activitat 1
	Fitxa 6: activitats 1 a 3
	Fitxa 7: activitat 2
	Fitxa 8: activitats 1 i 2
	Fitxa 9: activitat 2
	Fitxa 10: activitats 1 i 2

Solucions de «Les fitxes de PESSIGUET DE SAL» (*El palau subterrani*)

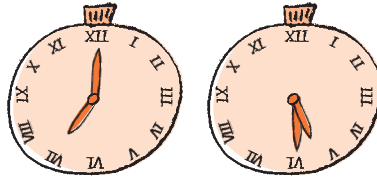
- Fitxa 1**
- 1:** 25 = XXV; 514 = DXIV; 90 = XC; 59 = LIX; 38: XXXVIII; 114: CXIV.
 - 2:** 55 = LV; 28 = XXVIII, 17 = XVII; 29 = XXIX.
 - 3:** XIX = dènou.
CXXIV = cent vint-i-quatre.
LXII = seixanta-dos.

- Fitxa 2**
- 1: a)** *Observació:* L'exercici diu que cal usar aquests nombres romans, però no en exclusiva. Se'n poden usar d'altres. És important que els xiquets i les xiquetes compreguen que no totes les combinacions són acceptables tenint en compte les regles de la numeració romana.
Exemples: XVI, XIV, XXVI, XVIII, CXVI, etc.
 - b)** Resposta oberta, en funció dels nombres escrits en a). (*Els de l'exemple de l'exercici 1 són: 16, 14, 26, 18, 116*).
 - 2: a)** Resposta oberta en funció de les respostes de l'exercici 1. *En l'exemple: 14, 16, 18, 26, 116.*
 - b)** Resposta oberta en funció de les respostes de l'exercici 1. *En l'exemple: XVII, XXVII, CXVII. (A XIV no es pot afegir un I; a XVIII no es pot afegir I perquè seria incorrecte, caldria escriure XIX).*

- Fitxa 3**
- 1:** El rei Arold, perquè estava enfadat amb el Sol que havia enlluernat el cavall de la seua filla i l'havia fet caure, cosa que va provocar la mort de la princesa.
 - 2:** Perquè moltes les portes del palau eren trampes i qui tocava la porta incorrecta es convertia en pedra.
 - 3:** Els nombres que corresponen al dia, el mes i l'any de la data de la mort de la princesa assenyalaven les portes correctes, la clau, per a arribar fins a la cambra central del palau.
 - 4:** Trenta.
 - 5:** El va calcular a partir de l'endevinalla que deia que calia comptar les amenaces del monstre de l'última porta: va sumar les dents del monstre (20), més les urpes (10).

Fitxa 4 1: *Esquerra*: les tres en punt; *dreta*: les set i vint-i-cinc.

2:

3: a) Falta el III (tres). b) IV

Fitxa 5 1 i 2: Respostes obertes.

Fitxa 6 1: Per a indicar els segles, per a indicar les dinasties en certes cultures, en les sèries de reis, papes o emperadors que tenen el mateix nom, en la numeració de volums, capítols o una altra divisió d'una obra, en la denominació de congressos, festivals o certàmens.

2: Any XXXVI (36).

3: Resposta oberta en funció de la data en què es faça l'activitat.

Fitxa 7 1 i 2: Respostes obertes.

Fitxa 8 1: Es referix a Carles III (tercer). La data és 1778.

2: Resposta oberta.

Fitxa 9 1: Resposta oberta.

2: Resposta oberta.

Fitxa 10 1: a) LXX, LX b) XII, XV c) XX, XXV

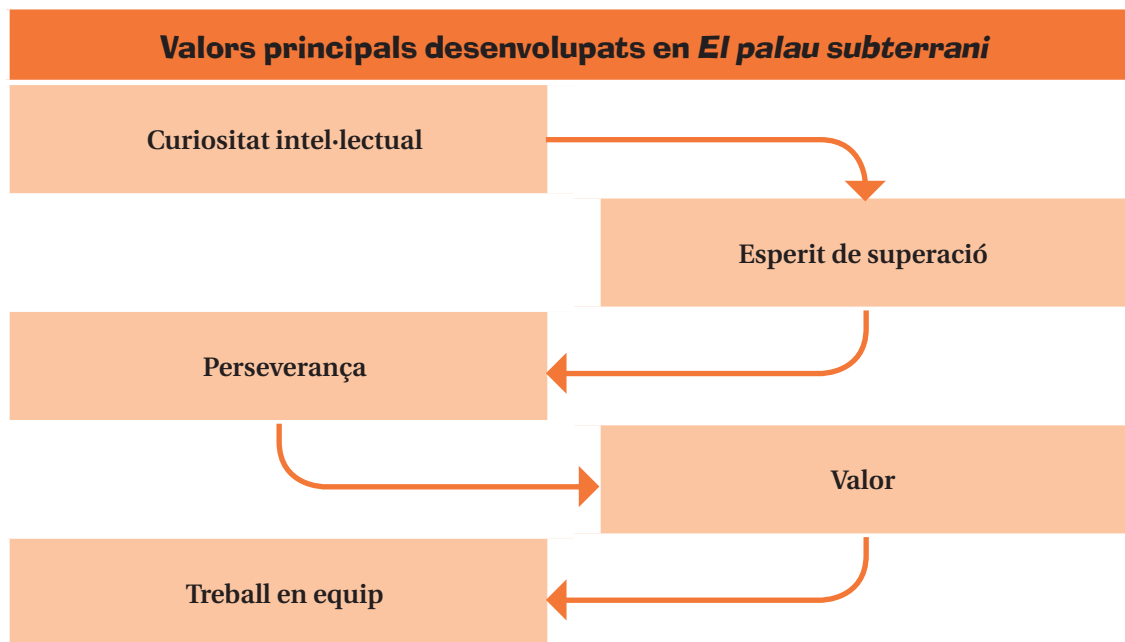
2: MMCCCLI: dues unitats de miler, tres centenes, cinc desenes, una unitat.

MDXCVIII: Una unitat de miler, cinc centenes, nou desenes, huit unitats.

CCLXXV: zero unitats de miler, dues centenes, set desenes, cinc unitats.

MMMDXII: tres unitats de miler, cinc centenes, una desena, dues unitats.

6 Els valors en el llibre

7 Joc d'avaluació

Es tracta d'un joc de tauler amb el qual l'alumnat repassarà els nombres romans d'una manera lúdica. Farem fotocòpies del tauler de joc i usarem daus i fitxes per a jugar de colors diferents (podem usar cartolines retallades).

Dividirem l'alumnat en grups de quatre: donarem a cada grup una fotocòpia del tauler, un dau i una fitxa per a cada xiquet o xiqueta, cada una d'un color.

Per torns, cada jugador ha de tirar el dau i avançar el nombre de caselles que haja eixit. Si la casella on ha caigut té un nombre romà, el llegirà en veu alta: si no el diu bé, retrocedirà, i si l'encerta, avançarà una casella; si cau en un altre nombre romà, el llegirà, i si cau en un altre tipus de casella, haurà de fer el que hi ha escrit. Guanyarà el jugador que arribe primer a la meta.

EIXIDA

Avança
dues
caselles

CCCXXXIII

Un torn
sense tirar

Dos torns
sense tirar

MCMXII

XXIV

DLIV

Avança
dues
caselles

Pren
la
drecera

FI

XCVII

MCDXIV

DCCLXII

Pren
la
drecera

LIX

JOC DELS NOMBRES ROMANS

Torna
a tirar

Torna
a tirar

MMLXXVIII

CCXLIV

MDXXIII

Jocs dramàtics

Aquests jocs estan dissenyats per a treballar els continguts del llibre, de manera que fomenten, alhora, la creativitat i la imaginació de l'alumnat.

Primer, cal que els participants compreguen que en aquests jocs no hi ha respostes «correctes» o «incorrectes», sinó que es tracta d'un plantejament obert on poden tindre cabuda moltes interpretacions diferents, sempre que se'n respecten les regles bàsiques. Així doncs, els jocs, a més de servir com a instruments d'aprenentatge, contribuiran a desenvolupar l'autonomia de l'alumnat pel que fa a la interpretació i l'aplicació de les regles i, també, al sentit de la responsabilitat a l'hora de complir-les.

Segons els estudis pedagògics més recents, sens dubte, l'aportació més valuosa del joc dramàtic a l'educació és la de fomentar l'autocontrol i l'adquisició de valors a través de la interiorització d'un paper particular dins d'una situació de joc definida.

Joc 1: «Les tenebres»

Materials necessaris:

Dues llanternes.

Procediment:

- a)** Farem l'aula més espaiosa arrimant el mobiliari a la paret i tanquem les persianes i les portes per a deixar-la completament a fosques.
- b)** Triarem a sorts l'alumne o l'alumna que farà de «buscador».
- c)** El buscador o buscadora eixirà de l'aula i la resta haurà de triar un lloc on quedar-se quiet. Tot seguit, demanarem al buscador que entre i camine per l'aula amb la llanterna apagada. Quan tope amb algú, haurà d'encendre la llanterna per a identificar-lo. Els dos primers companys identificats hauran d'improvisar una escena de la lectura interpretant dos dels personatges que hi apareixen i que el buscador haurà triat.
- d)** El joc anirà repetint-se de manera que els personatges d'una ronda seran els buscadors de la ronda següent. És a dir, els dos alumnes que han fet la improvisació passaran a ser els buscadors, eixiran de l'aula mentre els altres es tornen a amagar i hi entraran per a identificar, cada un, un altre alumne o alumna, al qual hauran d'adjudicar un personatge.

Regles del joc:

El paper del professorat és el de coordinar el joc i motivar l'alumnat.

Cal que els xiquets i les xiquetes s'expressen amb les seues paraules i improvisen les intervencions mitjançant el llenguatge oral i corporal.

Objectiu:

Repassem d'una manera creativa l'argument de la història que hem llegit i alguns continguts del llibre.

Joc 2: «Música i sons»

Materials necessaris:

Diversos CD de música diferent.

Procediment:

a) En aquest joc, l'alumnat escoltarà fragments de música variada que puguin evocar fàcilment situacions i emocions diverses (aventura, alegria, por...).

b) En aquesta ocasió, distribuïrem la classe en grups de quatre alumnes.

c) Farem que tots escolten un fragment musical. Després, demanarem a un dels grups que pense a quina escena del llibre pot suggerir aquesta música i que la represente.

d) A continuació, repetirem el joc amb altres fragments musicals i donarem el torn a cada grup successivament.

Opcional: si ho creiem adequat, podem substituir la música per sons de la natura o una selecció d'efectes especials gravats o improvisats a l'aula.

Objectiu:

Revisar l'argument i alguns continguts del llibre amb creativitat i, també, valorar les diverses formes en què s'expressa l'alumnat.

Vocabulari

Afligit: Que està apenat, trist o disgustat.

Exemple: *Anna estava molt afligida perquè els pares no li havien permés anar a la festa.*

Paraules relacionades: *aflicció*.

Clau: Explicació que permet resoldre un enigma.

Exemple: *La clau de l'enigma està en aquest llibre.*

Compassiu: Que sent llàstima en veure algú patir.

Exemple: *Joan és molt compassiu amb la gent que no té recursos i col·labora en una ONG.*

Paraules relacionades: *compassió, compadir*.

Domèstic: Que viu en una casa amb els humans.

Exemple: *Els gossos i els gats són animals domèstics.*

Paraules relacionades: *domesticar*.

Donyet: Criatura màgica menuda que apareix en els contes tradicionals. Viuen a les cases o a la natura i són molt entremaliats.

Exemple: *Diuen que la casa està encantada i que a la cambra viu un donyet.*

Dringar: Sonar, un objecte de vidre o metall, quan és colpejat.

Exemple: *El meu iaio sempre duu a la butxaca monedes soltes que dringuen quan camina.*

Paraules relacionades: *dring*.

Elf: Esser màgic que apareix en moltes llegendes. Els elfs s'assemblen als éssers humans però tenen poders i de vegades se'ls considera immortals.

Exemple: *Robert tenia les orelles tan punxegudes que semblava un elf.*

Enigmàtic: Misteriós.

Exemple: *Daniel era un jove molt reservat i silenciós; tenia un aspecte enigmàtic.*

Paraules relacionades: *enigma*.

Faig: Arbre que viu en llocs humits, té el tronc alt i l'escorça llisa i grisenca i perd les fulles a l'hivern.

Exemple: *La fusta del faig és molt apreciada en la construcció perquè és forta i pesada.*

Paraules relacionades: *fageda*.

Filtrar-se: Passar a través d'alguna cosa.

Exemple: *Els llamps del Sol es filtraven per la persiana i il·luminaven l'habitació.*

Paraules relacionades: *filtre, filtració*.

Frondots: Es diu d'un lloc que té molta vegetació i de la planta o l'arbre que té moltes branques i fulles.

Exemple: *La casa era preciosa i es trobava al peu d'un bosc frondós.*

Importunar: Molestar, fer una cosa que causa irritació a altres persones.

Exemple: *Joan no parava d'importunar els seus germans mentre veien la tele, fins que va aconseguir que li feren cas.*

Paraules relacionades: *importú*.

Llogaret: Població amb poques cases i poca gent, més menuda que un poble.

Exemple: *Els habitants d'aquell llogaret han d'anar al poble del costat a comprar.*

Llosa: Pedra plana que s'usa per a cobrir el terra o per a altres usos.

Exemple: *El terra del pati estava cobert de lloses de marbre blanc.*

Paraules relacionades: *enllosat*.

Lubricant: Líquid que servix per a suavitzar el fregament entre dos objectes.

Exemple: *Aquesta porta fa molt de soroll: hauríem de posar lubricant a les frontisses.*

Paraules relacionades: *lubrificar, lubricació.*

Nabiu: Fruit menut, blau i comestible produït per un arbust silvestre que creix a zones fredes o de muntanya.

Exemple: *A l'agost podrem anar al bosc a agafar nabius.*

Norma: Regla que servix per a fer una acció o una activitat correctament.

Exemple: *Recorda bé les normes, si saps aplicar-les, obtindràs el resultat correcte.*

Paraules relacionades: *normativa, normalitzar.*

Olivaci: Del color verd de les olives.

Exemple: *Portava una camisa d'un to olivaci que feia joc amb el color dels seus ulls.*

Paraules relacionades: *oliva, olivera.*

Passadís: Corredor estret que comunica dos llocs més o menys allunyats. Pot ser subterrani.

Exemple: *Darrere de la cortina, Sara va descobrir un passadís humit i fosc que no havia vist mai.*

Penombra: Foscor feble, ombra poc intensa.

Exemple: *S'havia fet tard i, a l'habitació, hi havia una penombra suau.*

Picaporta: Peça de metall que hi ha a les portes per a colpejar-les i avisar que ha arribat algú.

Exemple: *La porta de la casa tenia un picaporta daurat.*

Roure: Arbre de fulla caduca que fa uns fruits anomenats bellotes.

Exemple: *Clara es va asseure davall d'un roure i es va quedar adormida.*

Paraules relacionades: *roureda.*

Ultraviolada (llum): Tipus de llum invisible per a l'ull humà. Algunes substàncies invisibles poden fer-se visibles quan es col·loquen davall d'aquest tipus de llum.

Exemple: *Usaven llum ultraviolada per a bronzear-se.*

Ungüent: Medicament en forma de pasta que s'unta a la pell.

Exemple: *Hèctor no suportava l'olor de l'ungüent que li havia de posar la infermera.*

Unicorn: Animal imaginari semblant a un cavall, però amb una banya llarga enmig del front.

Exemple: *El tapís tenia al centre la figura d'un unicorn.*

Urpa: Cada una de les ungles llargues, fortes i afilades d'alguns animals, com els lleons i les àguiles.

Exemple: *L'ós es va esmolar les urpes a la soca de l'arbre.*

Valeriana: Planta amb la tija recta i les flors rosades o blanques. Amb l'arrel es fan infusions o altres preparats.

Exemple: *Diuen que la infusió de valeriana és molt eficaç per a combatre l'insomni.*

Vessant: Pendent d'una muntanya que unix el cim amb la part baixa.

Exemple: *Vam pujar a la muntanya pel vessant nord i vam abaixar pel vessant est.*

Volta: Sostre corbat en forma d'arc.

Exemple: *Dues torxes il·luminaven la volta del corredor amb una llum feble.*

Paraules relacionades: *voltat.*

A partir de 8 anys

Àrea de Matemàtiques

PESSIGUET DE SAL

Per a fer més gustosa la lectura!

ANAYA
www.anayainfantilyjuvenil.com